

XI.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Prof. MUDr. Dalibor Pacík, CSc.

Autor: D. Pacík

UROLOGICKÁ KLINIKA LF MU A FN BRNO

Jihlavská 20, 625 00 Brno

Založení pracoviště

Urologická klinika byla založena 15. 5. 1947 (LF MU, změna Zemské nemocnice u sv. Anny na fakultní nemocnici), resp. 20. 6. 1947 rozhodnutím Ministerstva školství ve Fakultní nemocnici u sv. Anny, Pekařská 53, Brno, a je tak historicky nejstarším samostatným urologickým klinickým pracovištěm v českých zemích.

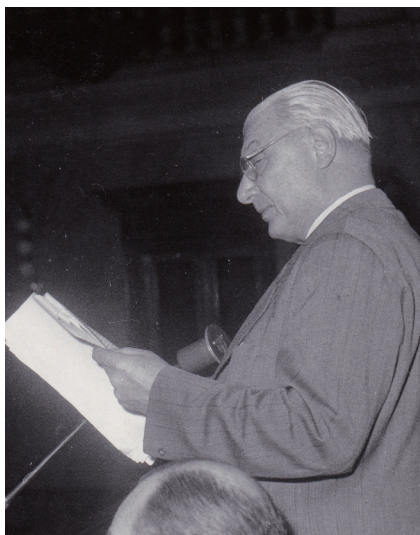
Urologické oddělení při chirurgickém oddělení (které bylo vedeno prof. Neuwirtem od roku 1929) Nemocnice Milosrdných bratří v Brně bylo zřízeno v roce 1935 a takto fungovalo až do roku 1943 (kdy došlo k obsazení nemocnice německou armádou). Od roku 1945 do 1947 přechodem urologického oddělení do Zemské nemocnice u sv. Anny se toto profiluje již jako samostatné urologické oddělení, které vedl **prof. MUDr. Karel Neuwirt**. V roce 1947 dochází k transformaci na urologickou kliniku s kapacitou 78 lůžek. Na klinice pracují zpočátku tři lékaři (prof. Neuwirt, doc. Uhlíř, dr. Jeřábek), zakrátko se jejich počet zvyšuje (dr. Očko, dr. Zauf, dr. Stiborek, dr. Topolský, dr. Zeman) a na klinice působilo téměř trvale stálé množství stážistů. Tradicí kliniky bylo, že pomáhala v erudici lékařů, kteří v 50.–60. letech vedli nově zřízená urologická oddělení na různých místech republiky, převážně pak na Slovensku (patřili k nim dr. Okoličány – Podunajské Biskupce, dr. Vavřinec – Liberec, dr. Urbánek – Trenčín, dr. Dvorský – Praha, dr. Pěč – Martin, dr. Wachsman – Žilina, dr. Drahovský – Košice, dr. Justus – Topolčany, dr. Lábady – Bratislava, dr. Nábělek – Trnava, dr. Voženílek – Praha, dr. Jakubčíak – Košice, dr. Škrland – Praha) a nelze si nepovšimnout velmi těsných a dobrých vztahů s rodící se slovenskou urologií.

Přednostové

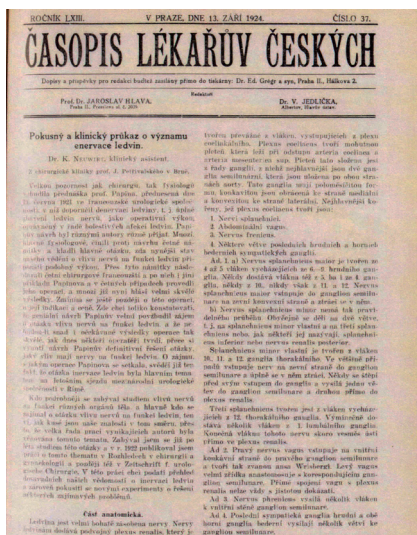
První přednosta **prof. MUDr. Karel Neuwirt** (obr. 1,2) (1893 Malenovice u Zlína – 1970 Praha) studia lékařství absolvoval ve Vídni a v Praze, promoval v roce 1918, poté působil jako sekundář a později asistent na chirurgické klinice

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

(prof. Kukula), od 1. 10. 1921 jako asistent chirurgické kliniky Zemské nemocnice u sv. Anny v Brně (prof. Julius Petřivalský 1873–1946). MUDr. Neuwirt se habilitoval v urologii 15. 1. 1925, 30. 6. 1931 byl jmenován mimořádným profesorem urologie (již od roku 1929 byl ve funkci primáře Chirurgického oddělení Nemocnice Milosrdných bratří, které modernizuje, a v roce 1935 zřizuje první samostatné urologické oddělení, které rovněž vede a které svou kapacitou patřilo tehdy k největším v Evropě). Přednostou urologické kliniky se stává v roce 1947 po přesunu urologického oddělení do Zemské nemocnice u sv. Anny a po její transformaci ve fakultní nemocnici a založení první urologické kliniky v českých zemích. Prof. Neuwirt se rovněž spolupodílel na vybudování Úrazové nemocnice v Brně, otevřené v roce 1937, kam docházel jako urologický konzultant. Navštívil řadu urologických pracovišť v Německu, Rakousku, Francii, Velké Británii, Itálii, Belgii, Nizozemsku, Rumunsku, Jugoslávii, Maďarsku, Švédsku a USA (z USA přiváží McCarthyho resektoskop a „slepý“ litotryptor, který zakoupil na vlastní náklady). Publikoval 57 vědeckých prací, 3 učebnicové texty, proslavil přes 250 přednášek, mnohé v zahraničí. Spolu s Uhlířem napsal znamenitou učebnici celé generace urologů „Praktická urologie“. Známé jsou jeho práce o blokádě splachniku v léčbě anurie a anastomózy močového a dolního kalichu solitární ledviny, citované často v zahraničních pramenech. Prof. Neuwirt usiloval o zřízení urologické sekce Chirurgické společnosti Československé lékařské společnosti JEP, což bylo úspěšně završeno až v roce 1952 (předseda prof. Neuwirt, místopředseda doc. Uhlíř, jednatel doc. Zeman, pokladník dr. Uldrych), a po ustavení samostatné Československé urologické společnosti ČLS JEP v roce

Obr. 1 Prof. MUDr. Karel Neuwirt

Obr. 2 Publikace Neuwirta o blokádě splachniku z roku 1924

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVIŠŤ V ČESKÉ REPUBLICĚ

1953 se stal jejím prvním předsedou. Byl hlavním odborníkem Ministerstva zdravotnictví pro urologii, členem Sociéte Internationale d'Urologie a jejím národním delegátem pro ČSR, členem řady urologických odborných společností (německé, francouzské, polské atd.). V roce 1960 končí ve funkci přednosta kliniky, novým přednostou se stává jeho žák prof. Uhlíř, prof. Neuwirt odchází v roce 1961 do důchodu.

Prof. MUDr. Karel Uhlíř, DrSc. (obr. 3,4) (1909 Praha – 1987 Brno) byl další významnou osobností v čele urologické kliniky. Promoval v roce 1934 v Brně, působil nejprve jako sekundář chirurgického oddělení Nemocnice Milosrdných bratří v Brně, pod vedením prof. Neuwirta se posléze specializuje na urologii, 6. 9. 1945 se habilitoval v urologii na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity ve Fakultní nemocnici u sv. Anny. V roce 1947 odchází do Ostravy, kde vybudoval v nemocnici Na Fifejdách urologické oddělení, v roce 1960 obhájil doktorskou práci a v roce 1961 se stal profesorem chirurgie. Tehdy přešel na místo přednosta urologické kliniky v Brně. V té době již byl předsedou subkatedry urologie ILF a předsedou zkušební komise pro atestace z urologie. Po nástupu do funkce přednosta urologické kliniky došlo postupně k některým personálním změnám (odchází doc. Zeman jako expert do zdravotnického průmyslu, dr. Mazel do urologické ambulance I. chirurgické kliniky v Brně, dr. Schneider do ambulance MÚNZ, dr. Mojmír Němec na primariát do Znojma, dr. Hošek na primariát do Prostějova a naopak přichází dr. Budělovský, dr. Španiel – později emigroval, dr. Laciga – později emigroval, dr. Ondráček – později emigroval, dr. Rovný, dr. Strmiska, dr. Navrátilová Štětková – později přechází do oboru anesteziolo-

Obr. 3 Prof. Uhlíř na vizitě 1974

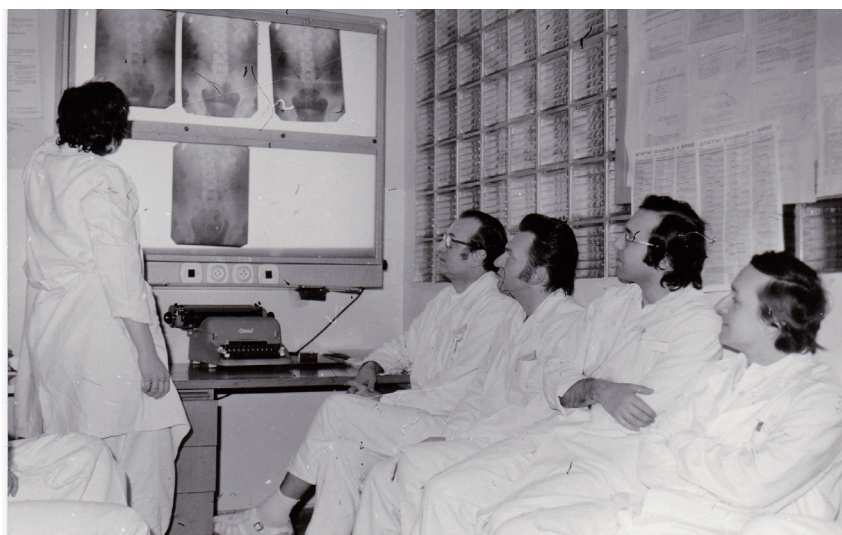

Obr. 4 Prof. Uhlíř při hodnocení RTG dokumentace 1971

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICĚ

gie a po roce 1989 se stává ředitelkou Fakultní nemocnice u sv. Anny, dr. Mráz, dr. Temlíková, dr. Vévoda, dr. Hájek). Profesor Uhlíř se intenzivně věnoval vědecké a pedagogické práci, založil první specializovanou léčebnu urogenitální tuberkulózy v Albrechticích. Okruh jeho profesních i operačních zájmů byl široký, zajímaly ho otázky léčby anurie, metabolismu urolitiázy, techniky náhrad vývodných cest močových exkludovanou kličkou střevní, otázky radiačního poškození močového měchýře a mnohé další. Publikoval přes 160 vědeckých prací (z toho asi čtvrtina experimentálních a třetina v zahraničních časopisech), přednášel na mnoha konferencích, s přihlédnutím k odborným kvalitám a vynikajícím znalostem jazykovým byl vítaným hostem (přednášel mj. i v portugalštině a v japonštině). Byl členem oborové komise pro udělování vědeckých hodností na LF a komise pro udělování státních cen. Stál u zrodu samostatné Československé urologické společnosti a byl jejím dlouholetým předsedou a členem výboru, dále byl členem a (po prof. Neuwirtovi) delegátem ČSR Societé Internationale d'Urologie a Association Francoise d'Urologie. V roce 1974 končí ve funkci přednosta kliniky a odchází do důchodu.

Prof. MUDr. František Vrubel, CSc. (obr. 5) (1927 Prusinovice – 1982 Brno), promoval v roce 1952 v Brně, působil nejprve jako sekundář, později jako asistent I. chirurgické kliniky v Brně, v roce 1960 obhájil kandidaturu, 1965 se habilitoval v chirurgii, byl několik let proděkanem LF pro vědecko-výzkumnou práci. Dne 1. 11. 1974 byl jmenován prozatímním vedoucím urologické kliniky, od 1. 8. 1976 se stal definitivním přednostou urologické kliniky. Posléze se stal také krajským odborníkem oboru urologie v Jihomoravském kraji. Dne 1. 7. 1977 byl

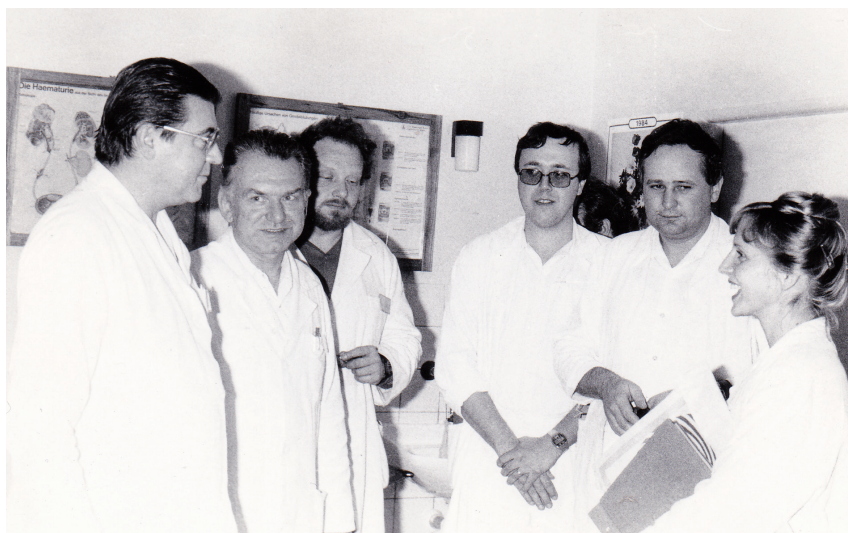
Obr. 5 Prof. MUDr. František Vrubel, CSc. (druhý zleva) na RTG vizitě 1979

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICĚ

jmenován řádným profesorem chirurgie. Publikoval 96 vědeckých prací, část s tematikou urologie. I když byl původní specializací chirurg, rozvoji urologie přál a kladl velký důraz na experimentální výzkum, realizoval první transplantace ledvin v Brně. Dával příležitost k odbornému růstu mladých lékařů, přivedl na kliniku i budoucí představitele brněnské urologické školy. Za jeho vedení zdokonalil instrumentální vybavení kliniky, byly nakoupeny nové resektoskopy a jedna z prvních urodynamických jednotek v tehdejší Československu. Zemřel předčasně, pravděpodobně na následky někdejší automobilové nehody.

Doc. MUDr. Miloš Strmiska, CSc. (obr. 6) (1942 Brno – 2016 Brno), promoval v roce 1967, působil nejprve jako sekundář na klinice plastické chirurgie v Brně, posléze jako asistent urologické kliniky od roku 1968. Pod vedením prof. Uhlíře obhájil kandidaturu a v urologii se habilitoval v roce 1983. Po smrti prof. Vrubela byl pověřen vedením kliniky. Docent Strmiska rovněž přispěl k modernímu vybavení pracoviště (v té době velmi moderní a aktuální instrumentarium pro endoskopické výkony na horních močových cestách). Ve své klinické a vědecké práci se soustřeďoval na problematiku střevních náhrad, tuberkulózy a uroinfekcí, ale i na v té době velmi moderní trendy – operace transsexuálů female-to-male. V roce 1985 ve funkci končí, přechází na chirurgické oddělení Bakešovy nemocnice, později do Úrazové nemocnice v Brně. Poté byl na krátkou a přechodnou dobu pověřen vedením kliniky **prof. MUDr. Jan Kučera, DrSc.**, z Olomouce, který vedení kliniky následně předává doc. Rovnému.

Doc. MUDr. František Rovný, CSc. (1939) promoval v roce 1962, působil jako sekundář na chirurgii a urologii v Jablonci, dále přešel do Brna jako asistent

Obr. 6 Doc. MUDr. Miloš Strmiska, CSc. (vlevo) s kolektivem lékařů a stážistkou z NDR (vpravo) 1984

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICĚ

urologické kliniky za prof. Uhlíře, kandidaturu obhájil v roce 1977 a habilitoval v urologii v roce 1988. Za prof. Vrubela přešel na urologické oddělení kliniky dětské chirurgie fakultní Dětské nemocnice v Brně. V roce 1986 je jmenován přednostou urologické kliniky, v jejímž čele setrval do konce roku 1989. Ve své práci se zaměřoval především na rekonstrukční a dětskou urologii. Po přesunutí urologické kliniky do nově zřízené části Fakultní nemocnice v Brně-Bohunicích vede urologickou ambulanci ve Fakultní nemocnici u sv. Anny a po zřízení nového urologického neklinického oddělení je jmenován jeho primářem až do odchodu do důchodu v roce 2000.

V turbulentním období 1989–1991 jsou vedením kliniky dočasně pověřeni primář Eduard Héč ze Znojma (tehdejší krajský odborník oboru urologie) a poté primář Jiří Kladenský. Dne 1. 2. 1991 je po konkurzním řízení vybrán do čela urologické kliniky MUDr. Dalibor Pacík.

Prof. MUDr. Dalibor Pacík, CSc. (1955), promoval v roce 1980 v Brně, po promoci nastoupil na urologickou kliniku ve Fakultní nemocnici u sv. Anny, kde působil nejprve jako sekundární lékař, po absolvování atestací I. a II. stupně z urologie jako samostatně pracující lékař a následně jako odborný asistent a zástupce přednosty pro školství. Po konkurzu je 1. února 1991 uveden do funkce přednosty urologické kliniky, která je přemístěna do nové fakultní nemocnice v Bohunicích. V této funkci je potom opakovaně potvrzen. Habilitován v urologii byl v roce 1995 a po profesorském řízení byl jmenován profesorem v roce 2003. Vedle základních urologických atestací složil ještě euroatestační zkoušku z an-

Obr. 7 Prof. MUDr. Dalibor Pacík, CSc., 2016

Obr. 8 Prim. Čermáková, vrchní sestra Hudcová a prof. Pacík, 2016

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVIŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

drologie (2007, SZU Bratislava), onkologie v urologii (2008, SZU Bratislava) a nadstavbovou atestací z onkourologie (2016, IPVZ Praha) (obr. 7–9).

V letech 1990–2008 byl ve volbách opakovaně zvolen členem výboru ČUS (1999–2002 jako místopředseda, 2002–2005 jako pokladník, 2005–2008 předseda revizní komise).

Postupně se stal členem řady dalších národních i mezinárodních odborných společností a společenství (European Association of Urology, American Urological Association, čestný člen New York Section American Urological Association, Societe Internationale d'Urologie, World Endourological Society, International Prostate Health Council, Incoforum, České onkologické společnosti, čestný člen Slovenské urologické společnosti), navázal, udržoval a udržuje těsné vztahy s řadou prestižních zahraničních pracovišť, zejména pak se severoamerickou urologií. Dne 31. ledna 2007 promoval profesor Pacík profesora Walshe jako Doctor Honoris Causa Masarykovy univerzity (obr. 10).

Od roku 1996 do ukončení činnosti byl členem katedry urologie IPVZ, akreditační komise urologie (2005–2015), akreditační komise onkourologie (2016 – dosud), člen SOR urologie (předseda 2013), působí jako člen i předseda zkušebních komisí atestací z urologie (1995 – dosud). Je členem komise pro závěrečné zkoušky na LF MU, členem oborové rady chirurgie za obor urologie LF MU.

V letech 1996–2000 byl členem Guidelines Office EAU pro téma karcinom prostaty a je spoluautorem prvních EAU Guidelines na toto téma.

Po nástupu do funkce nastartoval a dále rozvíjel novou éru moderní urologie, vytvořil a rozvinul profesní vztahy s předními světovými urologickými

Obr. 9 Prof. Pacík s kolektivem – ranní hlášení, 2012

Obr. 10 Prof. P. C. Walsh Doctor Honoris Causa (uprostřed), rektor MU prof. Fiala (vpravo), promotor prof. Pacík (vlevo), 2007

institucemi, což umožnilo proces rozvoje posunout skokovým způsobem kupředu. Zásadním způsobem se po nástupu do funkce zasadil o kvalitativní i kvantitativní posun vybavení pracoviště, které se také tímto zařadilo mezi přední urologická pracoviště v ČR i zahraničí.

Zaměřoval se nejprve na oblast endourologie, andrologie (poprvé v ČR implantoval a dále rozvíjel implantace inflatabilní penilní protéz), uvedl na pracoviště provádění mikrochirurgických operací varikokély a rekonstrukcí semenných cest, implantace umělých močových svěračů, operace holmiovým laserem, dále se pak zaměřoval na oblast karcinomu prostaty a BPH.

Absolvoval Fellowship in Endourology and ESWL (Indianapolis, 1990), byl vybrán v konkurzu k absolvování Scholarship programu Cleveland Clinic Foundation (Cleveland, 1992), absolvoval kurz Prosthetic Surgery in Urology (Fort Smith, 1995), Operative Andrology (Houston, 1999), edukační program Radical Prostatectomy (Baltimore, 1996).

V roce 1993 byl vedením EAU a AUA vybrán k absolvování prvního ročníku EAU – AUA International Academic Exchange Program (Baltimore, Indianapolis, San Antonio, Los Angeles). Tento program se opakuje každoročně a do doby podání rukopisu byl prof. Pacík zatím jediným účastníkem z ČR i SK. Působil jako Visiting Profesor na urologickém oddělení Johns Hopkins, Baltimore (2006).

Organizoval řadu edukačních aktivit a na mnoha jiných se podílel (viz dále), ke dni předání rukopisu publikoval 394 publikací in extenso, podílel se spoluautorsky na 18 monografiích (2 zahraniční), přednesl 439 přednášek na odborných fórech v ČR, 175 v zahraničí a u 242 byl jako vyzvaný přednášející. Jeho práce ke dni podání rukopisu byly citovány v databázi WOS 245, H Index 9 a v databázi SCOPUS 331, H Index 10. V roce 2011 založil ambulantní nestátní zdravotnické zařízení, kde působí jako vedoucí lékař.

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVIŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

PRIMÁŘI UROLOGIE (ZÁSTUPCI PŘEDNOSTY KLINIKY PRO LPP)	FUNKČNÍ OBDOBÍ
dr. Alois Mazel (1910–1970)	1947–1963
dr. Miloš Jeřábek (1914–1986)	1963–1974
dr. Miroslav Němec (1917)	1974–1978
dr. Rudolf Vévoda (1935)	1978–1986
dr. Jaroslav Petr (1950)	1986–1989
dr. Jiří Kladenský (1955)	1988–2001
dr. Aleš Čermák, Ph.D. (1960)	2001 – dosud

Organizace urologických akcí a edukační aktivity

Urologická klinika byla vždy přirozeným centrem edukace urologie v jihomoravském (a v určitých aspektech i širším) regionu.

Klinika byla pořadatelem pracovních konferencí ČUS v roce 1981 (prezident prof. Vrubel), 1987 (prezident doc. Rovný), 1992 a 2001 (prezident prof. Pacík).

Mezi významnější edukační akce 90. let (zpravidla dvoudenní, zaměřené na 1–2 oblasti urologie s pozvanými významnými zahraničními lektory a řečníky), které byly zaměřeny na urology z celé ČR (zváni byli i kolegové ze Slovenska, kteří hojně tyto aktivity navštěvovali, návštěvnost byla zpravidla vysoká 250–300 účastníků), patří následující:

- Léčba erektilní dysfunkce a močové inkontinence (S. K. Wilson, USA, M. Stohrer, SRN, 1992). Akce byla provázena praktickými operacemi provedenými na urologické klinice a záznamy z nich prezentovanými v auditoriu.
- Urolithiasis (J. E. Lingeman, R. C. Newman, USA, 1992). Poprvé v ČR byl (za aktivní účasti České televize) proveden přímý přenos endourologických operací obrazem i zvukem z operačních sálů urologické kliniky FN Brno.
- Kontinentní močové derivace, Laparoskopie v urologii (R. Rowland, USA, F. Froehling, Nizozemsko, 1994).
- Karcinom prostaty (P. C. Walsh, USA, F. M. J. Debruyne – tehdy generální sekretář EAU, Nizozemsko, P. Alken, Švédsko, G. Jakse, SRN, Z. Kirkali, Turecko, D. Newling, Nizozemsko, 1995). Jednalo se o velmi výjimečnou akci koncipovanou jako první kurz ESU v zemích střední a východní Evropy a provázenou radikálními prostatektomiemi provedenými prof. Walshem na urologické klinice.
- BPH (H. L. Holtgrewe, Past President AUA, USA, J. Oesterlink, USA, R. Kirby, UK, J. Fitzpatrick, Irsko).

První desetiletí třetího tisíciletí bylo ve znamení edukačních akcí nového typu (kdy se již domácí lektori dostávají na srovnatelnou úroveň se zahraničními experty) ve spolupráci se zahraničními univerzitami v podobě koncentrovaných čtyřdenních akcí přinášejících novinky ve všech oblastech urologie v podobě

Jarních urologických symposií, alternujících každý druhý rok se Zimními urologickými sympozii pořádanými prof. J. Dvořáčkem (později prof. T. Hanušem) a urologickou klinikou VFN. Přednášeli zde jak naši odborníci, tak urologové vždy z partnerské zahraniční univerzitní instituce. Jednalo se o tyto akce:

- Jarní sympozium, Palma de Mallorca, Univerzita Palma de Mallorca, 2004
- Jarní sympozium, Izmir, Turecko, Univerzita Izmir, 2006 (spojené s návštěvou univerzity a přímým přenosem operačních výkonů z operačních sálů)
- Jarní sympozium, Sorrento, Itálie, Univerzita Neapol, 2008

Limitace možností a získávání prostředků vedlo v dalším desetiletí k vytvoření edukačních akcí nového typu. Akce byly jednodenní, bez doprovodného programu, s intenzivní koncentrací na určitou problematiku a byly současně certifikovány jako akce celoživotního vzdělávání v rámci ČLK. Změna postgraduálního vzdělávání a přechod na lékařské fakulty a vznik SOR urologie od roku 2012 potom zaměřil tyto akce dle koordinace SOR na kurz Onkourologie I. Akce byly uspořádány v kampusu Masarykovy univerzity:

- Karcinom prostaty, 2011
- Karcinom ledviny, karcinom močového měchýře, 2012
- Karcinom ledviny, karcinom močového měchýře, 2013

V následujících letech byly akce převedeny na postgraduální kurzy povinné pro rezidenty v postgraduálním vzdělávání:

- Onkourologie I, 2014
- Onkourologie I, 2015
- Onkourologie I, 2016

Vedle těchto aktivit pracoviště pořádá standardní pravidelné klinické semináře a podílí se (podle pozvání) i na edukačních akcích a kurzech IPVZ i jiných pracovišť. Od doby zahájení doktorských studijních programů na LF MU na pracovišti úspěšně obhájilo titul Ph.D. sedm lékařů a v současné době je v přípravě dalších pět.

Během edukace českých urologů pod záštitou ČUS v rámci její andrologické sekce se prof. Pačík jako předseda vědeckého výboru kongresu spolupodílel na organizaci a úspěšném průběhu prvního, druhého a třetího mezinárodního andrologického kongresu ve Štítně (2006, 2007 a 2008) a na organizaci a sestavení odborného programu výjezdních zasedání andrologické sekce ČUS do New Yorku ve spolupráci s Cornell a Columbia University (2006, 2007) (obr. 11).

Vybavení, významné aktivity a významné publikace

Snaha o vybavení moderními technologiemi se datuje již od dob prof. Neuwirta (první McCarthyho resektoskop v ČR) a později prof. Vrubela – druhá polovina 70. let (resektoskopy, UD jednotka) a dále za vedení doc. Strmisky – první polovina 80. let, kdy bylo pořízeno endoskopické vybavení pro léčbu litiázy horních močových cest. K zásadnímu kvalitativnímu i kvantitativnímu zlomu dochází po nástupu do funkce MUDr. Pačíka po jeho návratu z fellowship programu v USA, kdy po delimitaci kliniky do nové fakultní nemocnice v Bohunicích dochází k zakoupení kompletního moderního technologického (především endourologického) vybavení v hodnotě cca 12 mil. Kč a vedle toho k pořízení technologické

a

Patrick C. Walsh
Doctor Honoris Causa

MASARYKOVA UNIVERZITA
31. ledna 2007

b

**SOUČASNÝ STAV
LÉČBY KARCINOMU
PROSTATY**

Brno, 5. - 6. října 1995

Program

c

**BENIGN PROSTATIC HYPERPLASIA
AN UPDATE**
ESU affiliated course

Brno, September 12-13, 1997

An educational programme of the European Association of Urology (EAU) and the European Board of Urology (EBU).

Programme

d

Medica Healthworld in spolupráci s Urologickou klinikou FN Brno a Department of Urology, University Federico II pořadí

Medica Healthworld in cooperation with Department of Urology University Hospital Brno and Department of Urology, University Federico II organizer

**8. jarní urologické sympóziom
8th Spring Urological Symposium**

22.-27. 4. 2008 • Sorrento, Itálie
April 22-27, 2008 • Sorrento, Italy

Program | Programme

e

**6. jarní urologické sympóziom
VIth Spring Urological Symposium**

pořádají Medica Healthworld ve spolupráci s Urologickou klinikou Ulaňské fakulty Dokus Eyyul University, Izmir
a Urologickou klinikou Ulaňské fakulty Dokus Eyyul University, Izmir
organized by Medica Healthworld in cooperation with Department of Urology University Hospital Brno and Department of Urology Dokuz Eyyul University Faculty of Medicine, Izmir

PROGRAM / PROGRAMME

Turecko Izmir Turkey
25.-30. 4. 2006

Prof. Dr. İsmail Hakkı Özgür, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir
Prof. Dr. İsmail Hakkı Özgür, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir
Prof. Dr. Sabnem Dalkan, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir
Prof. Dr. Sabnem Dalkan, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir
Prof. Dr. Sabnem Dalkan, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir
Prof. Dr. Sabnem Dalkan, Chairman, Dokuz Eylül University, Izmir

f

**EUROPA
UOMO.cz**

Vážení mediální zájemci,
zve vás na tiskovou konferenci a podtitulem:
**Každý den zemřou v České republice 4
na rakovinu prostaty.
Možná zbytečně ...**

Hledejte pořadatele v rámci projektu European Association of Urology - Urology Week, sdružením Europa UOMO CZ je českou odnoží Evropské katedry pro rakovinu prostaty

17. září 2013 od 10.00 hodin
Hotel Paris, U Obecního domu 1, 110 00, Praha 1

PROGRAM TISKOVÉ KONFERENCE

Prof. Dr. přednostou urologické kliniky FN Brno, předsedou Evropské UOMO CZ, člen International Health Council
Prof. Dr. přednostou urologické kliniky FN Brno, předsedou Evropské UOMO CZ, člen International Health Council
Prof. Dr. přednostou urologické kliniky FN Brno, předsedou Evropské UOMO CZ, člen International Health Council

g

2:45 p.m. New developments in sexual medicine
John Mulhall, MD, Associate Professor of Urology, Department of Urology

5:00 p.m. Visit to the Czech Center New York
Address: Czech Center New York, 1109 Madison Avenue @ 83 Street, New York, NY 10019

September 15, 2007
Bohemian National Hall, New York

10:00 a.m. Penile prosthesis implantation - patient's evaluation in long term follow up
Dimitry Kozlov, MD, PhD, Professor and Chairman, Department of Urology, Moscow University, Brno

10:20 a.m. Demyelinating leukoencephalomyelopathy (DML) - pathogenesis, diagnosis and treatment
Dimitry Kozlov, MD, PhD, Assistant Professor of Urology and Department of Medicine, Staff Scientist, Cornell University, New York

10:40 a.m. Bladder-Glial Involvement
Svetlana Loshak, MD, Assistant Professor of Internal Medicine, College of Physicians & Surgeons, Columbia University, New York

11:00 a.m. NECT-125 and prepubertation anephridy screening - our 4-years experience and results
Alexey Kozlov, MD, PhD, Senior Postdoc, Prague

11:20 a.m. Spinal cord injury and andrology
Jan Hrubec, MD, Department of Urology, Charles University, Prague

11:40 a.m. Erectile dysfunction after radical prostatectomy
Roman Zoubek, MD, PhD, Assistant Professor, Department of Urology, Phnom Penh University Hospital, Prague

12:00 a.m. Investigation of chromatin and chromatin open
Jan Hrubec, MD, PhD, Professor, Veterinary Research Institute, Brno

12:30 p.m. Female genital mutilation and urological complications
Alma Raymond, MD, PhD, Professor, Department of Gynecology and Obstetrics, Hospital Jihlava

7:00 p.m. Closing party
Bohemian National Hall

September 16, 2007
Free program

Annual Meeting of the Andrological Section of the Czech Urological Society

September 13-16, 2007
New York

Meeting with Czech compatriots in the Bohemian National Hall

Visit to the Department of Urology, Cornell University

Visit to the Czech Center New York

h

**Sborník přednášek
Kurz Onko-urologie I.
Karcinom ledviny a močového měchýře od A do Z**

5. dubna 2012 - Kampus Masarykovy univerzity Brno

Obr. 11 a) Prof. P. C. Walsh Doctor Honoris Causa MU 2007; b) Kurz ESU Karcinom prostaty Brno, 1995 – titulní strana; c) Kurz ESU BPH Brno, 1997 – titulní strana; d) Spring Symposium Sorrento, 2008; e) Spring Symposium Izmir, 2006; f) tisková konference Urology Week Europa Uomo CZ, 2013; g) výjezdní zasedání andrologické sekce ČUS New York, 2007; h) Sborník přednášek Kurz Onkourologie, 1. 2012

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

jednotky ESWL. Ke druhé fázi modernizace a dovybavení ve výši cca 7 mil Kč dochází pak v roce 1997. Pracoviště se tak dostává na úroveň vybavení srovnatelnou s pracovišti západní Evropy i USA.

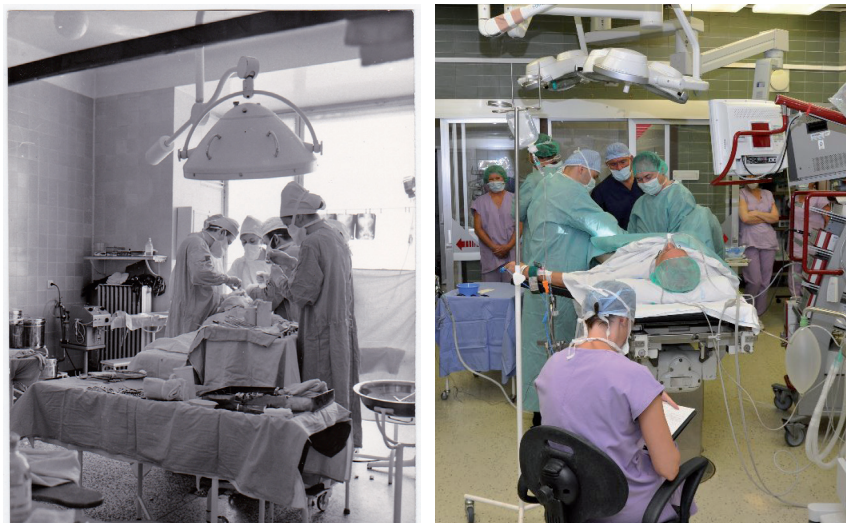
Dále se vybavení obměňuje a doplňuje průběžně. V roce 1999 je po návratu doc. Pacíka z pracoviště prof. Lipschultze v Houstonu pořízen operační mikroskop a zahájeno provádění mikrochirurgických operací (zejména v oblasti andrologie). V roce 2005 je zakoupen holmium laser a nová jednotka ESWL. Postupně je doplňováno a modernizováno laparoskopické vybavení (obr. 12).

Pracoviště jako první v ČR v roce 1992 implantuje inflatibilní penilní protézy, jako druhé pak umělé svěrače AMS 800. Společně s pražskou urologickou klinikou VFN jsou obě pracoviště akreditována jako centra k provádění těchto operací. V rámci edukačních aktivit a v souvislosti s návštěvami zahraničních pracovišť jsou pak přejímány jejich zkušenosti při provádění řady operací (radikální prostatektomie, kontinentní močové derivace, laparoskopie, mikrochirurgické rekonstrukční výkony, široké spektrum endourologických výkonů horních i dolních močových cest atd.).

Profesoru Pacíkovi je v roce 2012 udělena Cena hejtmána Jihomoravského kraje za přínos a rozvoj v oblasti medicíny. Historicky první „mimopražské“ atestační zkoušky oboru urologie se konaly v roce 2012 v Brně na urologické klinice LF MU.

V roce 2015 byl prof. Pacík vědeckým výborem 3rd Global Expert Forum Advanced Prostate Cancer, které se uskutečnilo v Praze, vyzván jako národní garant a vyzvaný přednášející této mezinárodní edukační akce. Klinika se zapojuje do dalších edukačních a osvětových aktivit.

Důležitou oblastí je projekt Preventio, který je zaměřen na časný záchyt karcinomu prostaty u informovaného muže a diagnostiku a léčbu BHP. Mezi hlavní

Obr. 12 Operační sál urologické kliniky za časů minulých a dnes

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVIŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

aktivity patří symposia pro odbornou veřejnost a vydávání edukačních materiálů s aktuální tematikou. V rámci projektu Preventio jsou od počátku třetího tisíciletí pořádány každoročně pravidelné edukační semináře a posléze s nástupem a zdokonalováním e-learningu webcasty s urologickou tematikou pro praktické lékaře.

V rámci založeného občanského sdružení (později transformovaného na spolek) se sídlem na urologické klinice – EuropaUomo CZ (předseda prof. Pacík, člen výboru dr. Vít) je od roku 2008 uspořádána řada aktivit s cílem edukovat laickou veřejnost. Hlavními cíli jsou podporovat šíření a výměnu informací na úrovni medicíny založené na důkazech, ale i faktických a aktuálních informací o rakovině prostaty přijatelnou formou pro laickou veřejnost. Organizace se snaží podporovat uvědomění a vhodné diagnostické, léčebné a prognostické postupy, zdůraznit nutnost a význam co nejčasnějšího zjištění choroby, dále pak vést kampaň za možnost a přístup k optimální léčbě a zabezpečit kvalitní podpůrnou péči při a po léčbě, zabezpečit multidisciplinární kvalitu péče a vhodnou lékařskou infrastrukturu, ocenit dobrou klinickou praxi, podporovat její vývoj a podporovat další pokrok ve výzkumu rakoviny prostaty. Každoročně jsou opakovaně pořádány tiskové konference, zejména ve spolupráci s EAU v rámci Urology Week. Byla realizována opakovaná osvětová vystoupení v rozhlasu i v televizi (především Česká televize) v rámci pořadů Dobré ráno, Sama doma, Barvy života a další (obr. 13,14).

Zvolení prof. Pacíka za člena International Prostate Health Council od roku 2004 umožňuje nejen užívat poznatků a prostředků této prestižní instituce k další edukaci v nejširším měřítku, ale i dalšímu zapojení do výzkumu.

Za významný mezník lze považovat přizvání pracoviště k účasti na mezinárodním výzkumu v rámci Clinical Research Office of Endourological Society

Obr. 13 Prof. Pacík v pořadu Sama doma ČT1 – UrologyWeek, 2013

HISTORIE UROLOGICKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČESKÉ REPUBLICE

Obr. 14 International Prostate Health Council – logo

(CROES). Klinika se zapojila v oblasti tématu PCNL, ureteroskopie a renální tumory a to se promítlo do řady prezentací na mezinárodních fórech a publikací v impaktovaných časopisech v rámci mezinárodního autorského týmu.

V roce 2012 byli prof. Pacík a jeho pracoviště přizváni americkým partnerem (jako jediné pracoviště v ČR a jedno ze dvou na světě) k participaci na pilotní studii zkoumající zcela novou technologii (REZUM) v méně invazivní léčbě BPH. Tato studie již byla ukončena (výsledky budou hodnoceny dále v perspektivě pěti let) a dosavadní výsledky již byly publikovány ve čtyřech publikacích v impaktovaných časopisech a byly předmětem osmi sdělení na prestižních mezinárodních fórech (EAU, AUA, WCE). Na základě výsledků této studie americká FDA schválila multicentrickou randomizovanou studii v USA, která již byla dokončena a na jejím základě v srpnu 2015 FDA povolila technologii ke komerčnímu použití v USA. V současné době se chystá studie této technologie v zonální léčbě lokalizovaného karcinomu prostaty.

Za velmi významnou aktivitu lze považovat vydávání časopisu Urologické listy, které prof. Pacík jako šéfredaktor založil v roce 2003 (vedoucím redaktorem je prim. A. Čermák). V časopise jsou publikovány především přehledné edukační články předních českých i světových urologů a vychází čtvrtletně. Výjimečnost časopisu a jeho edukační potenciál spočívá v tom, že má akreditaci k překladům Guidelines EAU, které zde v každém čísle vycházejí a představují pro urology významný komplexní zdroj aktuálních a cenných informací.

Byla publikována řada rozhovorů i článků v laickém tisku s cílem zvýšit edukaci laické veřejnosti v oblasti urologických onemocnění. Lékaři kliniky tradičně prezentují výsledky klinické práce a výzkumu v mnoha publikacích i vystupují na odborných fórech.

Za cenné informace a historické poznámky děkuji svému bývalému primáři a současně stále pamětníkovi té nejstarší historie urologické kliniky MUDr. R. Vévodovi“.

Přednášková a publikační činnost

Výběr publikací lékařů kliniky v časopisech s IF

- Neuwirt K. Pokusný a klinický průkaz o významu enervace ledvin. 1. část – úvod do problematiky, teorie. *Časopis lékařů českých*. 1924;63(37):1337–42.
- Neuwirt K. Pokusný a klinický průkaz o významu enervace ledvin: Protokoly pokusů. *Časopis lékařů českých*. 1924;63(39):1416–8.
- Neuwirt K. Pokusný a klinický průkaz o významu enervace ledvin: Část klinická. *Časopis lékařů českých*. 1924;63(40):1454–60.
- Neuwirt K. Implantation of the ureter into the lower calyx of the renal pelvis. *The Urologic And Cutaneous Review*. 1948;52(6):351.
- Uhlíř K. The peroral dissolution of renal calculi. *J Urology*. 1970;104(2):239–47.
- Uhlíř K. Ureteral reconstruction and its problems. *Int Urol Nephrol*. 1973;5(2):139–51.
- Pacík D, Doležel J, Skoumal R. Very Rare Angioleiomyoma of the Male Urethra, *Int Urol Nephrol*. 1993;25(5):479–84.
- Pacík D, Doležel J, Jelínek P, Hanselová M. Metastasis of Grawitz's Tumor in the Ureteral Stump. *Int Urol Nephrol*. 1993;25(4):333–7.
- Pacík D, Hanák T, Kumstát P, Turjanica M, Jelínek P, Kladenský J. Effectiveness of SWL for Lower – Pole Caliceal Nephrolithiasis: Evaluation of 452 Cases. *J Endourol*. 1997;11:305–7.
- Aus G, Abbou CC, Pacík D, Schmidt HP, Poppel H, Wolff JM, Zattoni F. EAU Guidelines on Prostate Cancer. *Eur Urol*. 2001;40:97–101.
- Pavlík I, Suchý J, Pacík D, Bokr R., Sust M, Villoria J. Comparison of Cizolirtine Citrate and Metamizol Sodium in the Treatment of Adult Acute Renal Colic: A Randomized, Double-Blind, Clinical Pilot Study. *Clin Ther*. 2004;26:61–72.
- Xue W, Pacík D, Boellard W, Breda A, Botoca M, Rassweiler J, et al.; CROES PCNL Study Group. Management of Single Large Nonstaghorn Renal Stones in the CROES PCNL Global Study. *J Urol*. 2012;187(4):1293–7.
- Křen L, Valkovský I, Doležel J, Čapák I, Pacík D, Poprach A, et al. HLA-G and HLA-E specific mRNAs connote opposite prognostic significance in renal cell carcinoma. *Diagn Pathol*. 2012;7(1):58–65.
- Leichman J, Kořístková T, Zeman J, Pacík D. Letter to the editor: Microstructural analysis of a urinary stone as evidence of experimentally observed processes of their formativ. *Urol Res*. 2012. Doi: 10, 1007/s00350-012-0493-z.
- Varga G, Pacík D, Vít V. Open Partial Nephrectomy for a Small Renal Mass (Subcostal Incision) <http://www.urologybook.com/open-partial-nephrectomy-for-a-small-renal-mass-subcostal-incision/>
- Fedorko M, Linhartová M, Pacík D, Němcová M. Pyeloduodenal fistula due to proximal ureterolithiasis and its successful conservative management. *Urolithiasis*. 2013;41(6):541–4.
- Knedlík T, Navrátil V, Vik V, Pacík D, Šacha P, Konvalinka J. Detection and Quantitation of Glutamate Carboxypeptidase II in Human Blood. *Prostate*. 2014;74:768–80.

- Fedorko M, Stanik M, Iliev R, Redova-Lojova M, Machackova T, Svoboda M, Pacik D, Dolezel J, Slaby O. Combination of MiR-378 and MiR-210 Serum Levels Enables Sensitive Detection of Renal Cell Carcinoma. *Int J Mol Sci*. 2015;16(10):23382–9.
- Dixon Ch, Cedano ER, Pacik D, Vit V, Varga G, et al. Efficacy and Safety of Rezum System Water Vapor Treatment for Lower Urinary Tract Symptoms Secondary to Benign Prostatic Hyperplasia. *Urology*. 2015;86:1042–7.
- Mynderse LA, Hanson D, Robb RA, Pacik D, Vit V, Varga G, et al. Rezum System Water Vapor Treatment for Lower Urinary Tract Symptoms/Benign Prostatic Hyperplasia: Validation of Convective Thermal Energy Transfer and Characterization With Magnetic Resonance Imaging and 3-Dimensional Renderings. *Urology*. 2015;86(1):122–7.
- Fedorko M, Kiss I, Pacik D. Nádory ledvin. In: Kiss I, Matějovská Kubešová H. Geriatrická onkologie. Praha: Mladá fronta; 2015. p. 120–124.
- Varga G, Pacik D. Nádory močového měchýře a urotelu. In: Kiss I, Matějovská Kubešová H. Geriatrická onkologie. Praha: Mladá fronta; 2015. p. 124–132
- Vit V, Pacik D, Kocák I, Kocáková I, Špelda S. Nádory prostaty. In: Kiss I, Matějovská Kubešová H. Geriatrická onkologie. Praha: Mladá fronta; 2015. p. 132–141
- Čermák A, Pacik D. Zhoubné nádory penisu. In: Kiss I, Matějovská Kubešová H. Geriatrická onkologie. Praha: Mladá fronta; 2015. p. 141–147.
- Novotný T, Krejčí J, Malíková J, Švehlík V, Wasserbauer R, Uhlík J, et al. Mast-cell stabilization with sodium cromoglycate modulates pulmonary vessel wall remodeling during 4-day hypoxia in rats. *Exp Lung Res*. 2015;41(5):283–92.
- Fedorko M, Pacik D, Wasserbauer R, Juracek J, Varga G, Ghazal M, Nussir MI. MicroRNAs in the pathogenesis of renal cell carcinoma and their diagnostic and prognostic utility as cancer biomarkers. *Int J Biol Markers*. 2016; 31(1):e26–e37.
- Machackova T, Mlcochova H, Stanik M, Dolezel J, Fedorko M, Pacik D, Poprach A, Svoboda M, Slaby O. MiR-429 is linked to metastasis and poor prognosis in renal cell carcinoma by affecting epithelial-mesenchymal transition. *Tumor Biology*. 2016; 37(11): 14653-14658. **IF 2,926**
- Iliev R, Fedorko M, Machackova T, Mlcochova H, Svoboda M, Pacik D, et al. Expression Levels of PIWI-interacting RNA, piR-823, are Deregulated in Tumor Tissue, Blood Serum and Urine of Patients with Renal Cell Carcinoma. *Anticancer Research*. 2016; 36: 6419-6424. **IF 1,895**
- Fedorko M, Juracek J, Stanik M, Svoboda M, Poprach A, Buchler T, et al. Detection of let-7 miRNAs in urine supernatant as potential diagnostic approach in non-metastatic clear-cell renal cell carcinoma. *Biochem Med*. 2017; 27(2): 411-417. **IF 3,051**.
- Juracek J, Peltanova B, Dolezel J, Fedorko M, Pacik D, Radova L, et al. Genome-wide identification of urinary cell-free microRNAs for non-invasive detection of bladder cancer. *J Cell Mol Med* 2018; 22(3): 2033-2038. **IF 4,499**
- Gumulec J, Raudenska M, Pacik D, Plevova M, Sorokac-Kubolkova A, Lackova Z, Cernei N, Strmiska V, Zitka O, Heger Z, Adam V. Post-treatment urinary sarcosine as

a predictor of recurrent relapses in patients with prostate cancer. Cancer Medicine (2018), vol. 7, issue 11, p. 5411-5419. IF 3.202

- Heger, Z, Merlos M. A. R., Michalek P, Polanska H, Masarik M, Vit V, et al. Sarcosine up-regulates expression of genes involved in cell cycle progression of metastatic models of prostate cancer. *PLoS ONE*, 2016, roč. 11. č. 11(e0165830), s. 1-20. ISSN 1932-6203. **IF 2.806**
- Pacik D, Plevova M, Urbanova L, Lackova Z, Strmiska V, Necas A, et al. Identification of sarcosine as a target molecule for the canine olfactory detection of prostate carcinoma. *Sci. Rep.*, 2018, roč. 8. č., s. 1-5. ISSN 2045-2322. **IF 4.122**